

De energiecrisis: zijn er snelle oplossingen?

We zitten in de ergste energiecrisis sinds een halve eeuw. De kosten voor het verwarmen van onze huizen lopen op, de prijs die we aan de pomp betalen is fors en de gevolgen hiervan voor de prijzen van andere goederen en diensten, raakt iedereen.

De crisis heeft drie oorzaken: klimaatverandering, de coronapandemie en de oorlog in Oekraïne. De combinatie van deze problemen heeft geleid tot een stijging van de energieprijzen. De impact op ons dagelijks leven is fors, maar de oplossingen die op tafel liggen, lijken tot nu toe weinig effect te hebben en niet te hebben geleid tot het oplossen van de energiecrisis.

"Op korte termijn is 'de vraag' het enige probleem dat moet worden opgelost", zegt fondsbeheerder Mark Lacey. "De vraag moet dalen als gevolg van de hoge prijzen. De kern van deze energiecrisis ligt niet alleen in het conflict tussen Rusland en Oekraïne. Het is gewoon een gebrek aan investeringen in de hele industrie."

Volgens het Internationaal Energie Agentschap (IEA) zijn de jaarlijkse investeringen in de olie- en gasvoorziening gedaald van ongeveer 1,1 biljoen dollar in 2014 tot ongeveer 350 miljard dollar in 2021. 'Op korte termijn moeten we investeren', zegt Lacey. 'We hebben met name de fossiele brandstofbedrijven jarenlang, sinds 2012/2013, aangemoedigd om dat juist niet echt te doen.'

Klimaatcrisis

Het probleem is versterkt door de klimaatcrisis. Beleidsmakers hebben de energie-industrie onder druk gezet om af te zien van nieuwe olie- en gasprojecten en over te stappen op schonere energie. De kosten van de financiering van projecten voor fossiele brandstoffen zijn sindsdien sterk gestegen, wat heeft bijgedragen aan het gebrek aan investeringen.

Dit verklaart waarom de fossiele industrie op dit moment zo traag reageert op de energiecrisis. En zelfs als ze wel zouden kunnen reageren, zou het vele jaren, zo niet decennia, duren om de plannen tot uitvoer te brengen.

Volgens de Verenigde Naties zou een "groen" herstel van de pandemie landen hebben geholpen om economische groei en werkgelegenheid te stimuleren. 'Build back better', zoals het ook wel werd genoemd. Volgens het IEA bedroegen de uitgaven voor groene energie echter slechts 3 procent van de 17 biljoen dollar die is uitgegeven om de economie te laten herstellen van de recessie die door de pandemie is veroorzaakt. Het agentschap stelt dat de vooruitgang onvoldoende was en niet overeenkwam met de groei van de totale vraag naar energie.

Follow the money

Waarom doen energiebedrijven dan niets om te helpen? Dat komt omdat zij zich vooral hebben geconcentreerd op de zorg voor hun bedrijven en aandeelhouders in een historisch moeilijke periode.

Richard Nourse, oprichter van Greencoat Capital (onderdeel van de Schroders Group), denkt dat 'big energy' gewoon de aloude wijsheid van 'follow the money' hanteert. Hij ziet dit als een simpel gegeven voor deze markt, en minder als een morele kwestie.

Volgens het IEA zullen de inkomsten van de gassector wereldwijd stijgen tot 4 biljoen dollar in 2022. 'Dat betekent niet dat het slechte mensen zijn', zegt Nourse. 'Het betekent dat de markten waarin ze historisch gezien hebben geïnvesteerd betere kansen bieden, dan waar ze in de toekomst waarschijnlijk in zouden investeren.'

Het IEA stelt vast dat investeringen in schone energie door de olie- en gasindustrie in 2020 slechts goed waren voor ongeveer 1 procent van de totale kapitaaluitgaven. Maar, dat zou naar verwachting stijgen tot meer dan 4 procent in 2021. Dat is nog altijd vele malen minder dan de 50 procent die industrie-experts verwachten tegen 2030.

Het goede nieuws voor energiebedrijven en investeerders is dat de kapitaalkosten voor duurzame projecten nu ergens tussen 3 en 10 procent liggen voor lange termijnontwikkelingen. Dat is fors minder dan de 15 procent van tien jaar geleden.

Nourse: 'Pas sinds een paar jaar zien we echt een omslag richting hernieuwbare energie. Omdat er wordt geïnvesteerd in klimaatneutrale projecten, zul je uiteindelijk zeker een energierespons zien, maar ook dat is niet iets dat op de hele korte termijn zichtbaar zal zijn'.

Hernieuwbare energie is niet de oplossing voor de energiecrisis

Het gaat niet alleen om investeringen, zegt Nourse: "Er is ook een verandering nodig in de manier waarop de markt werkt, zodat de lage kosten van duurzame energie tot uiting komen in de prijs die klanten betalen.'

Volgens Mark Lacey zijn hernieuwbare energiebronnen niet het middel om de huidige energiecrisis op te lossen. En helaas is er geen oplossing voor de korte termijn. Het zal de 'vernietiging' van de vraag zijn die uiteindelijk de prijzen op korte termijn zal doen dalen.

Het lijkt erop dat die vraagvernietiging al aan de gang is. Uit de laatste gegevens vanuit VS en Europa blijkt dat de productie begint te krimpen. Dat betekent echter niet dat we ineens een enorme daling van de energiekosten zullen gaan zien. De energieprijzen zal waarschijnlijk voor lange tijd hoger blijven.

Duitsland wordt zwaar getroffen

Hannover is een stad in het noordwesten van Duitsland, waar grote bedrijven als Sennheiser en TUI gevestigd zijn. De stad staat ook bekend om musea van wereldklasse en prachtige parken. Maar net als in veel andere delen van Duitsland wordt het er door de energiecrisis nu snel kouder en donkerder.

Openbare gebouwen in de stad hebben het gas voor de verwarming afgesloten. Warm water is niet langer beschikbaar voor het wassen van handen in openbare gebouwen of voor douches in sportfaciliteiten.

Soortgelijke maatregelen zijn genomen in andere Duitse steden. Duitsland is de grootste economie van Europa en energiedeskundigen zeggen dat het land meer moet doen om "energiezekerheid" te bereiken. Maar energie tegen een betaalbare prijs is de afgelopen maanden schaars geworden.

De laatste jaren heeft Europa zich sterk afhankelijk gemaakt van goedkoop Russisch gas. Duitsland is van oudsher afhankelijk van Russisch gas om zijn huizen en bedrijven van energie te voorzien. Tot voor kort kwam bijna $\frac{2}{3}$ van de Duitse gasimport uit Rusland.

LNG

Aardgas en zijn vloeibare vorm, LNG, zijn momenteel de populairste grondstoffen ter wereld. In Europa zijn de gasprijzen sinds begin vorig jaar met zo'n 700 procent gestegen. Extreem, zelfs naar de maatstaven van de huidige turbulente markten.

De vraag naar aardgas stijgt, deels omdat het een schoner alternatief is voor olie en kolen. Bij verbranding van aardgas komt minder koolstofdioxide in de lucht terecht. Als we energie uit kolen volledig vervangen door energie uit gas, zouden we de koolstofdioxide-uitstoot met de helft verminderen. Gas compenseert ook het afschalen van kernenergie in landen als Duitsland.

Maar het is niet alleen de vraag naar gas die de energieprijzen doet stijgen. Ook het aanbod is beperkt. Als reactie op de EU-sancties, opgelegd na Russische inval in Oekraïne, heeft president Vladimir Poetin energie tot een wapen gemaakt.

Nord Stream

Eind juli kondigde de Russische gasgigant Gazprom, een staatsbedrijf, aan dat het opnieuw een turbine van de Nord Stream 1-pijpleiding naar Duitsland stopzette voor "onderhoudsdoeleinden". Hierdoor daalde de gasstroom tot slechts 20 procent van de normale capaciteit.

Dit gebeurde nadat de Duitse bondskanselier het certificeringsproces van Nord Stream 2 had gepauzeerd. Een 1200 km lange offshore pijpleiding die de gasstroom van Rusland naar Duitsland moet verdubbelen. Het is een enorm energieproject waarvan de aanleg meerdere jaren in beslag nam en dat 11 miljard dollar kostte, in samenwerking met Gazprom.

Gazprom produceert ongeveer 80 procent van al het Russische aardgas. Europese functionarissen noemden de acties van Gazprom rondom Nord Stream 1 "politiek gemotiveerd". Zo zaaien zij volgens de EU onzekerheid en drijven daarmee de prijzen op. En nu het einde van de oorlog in Oekraïne nog niet in zicht is, worden Europa en de wereld geconfronteerd met de harde realiteit: energiezekerheid is niet langer gegarandeerd.

En de situatie kan nog veel erger worden. 'Het is duidelijk dat het in veel landen op het Europese vasteland erg donker en koud zou worden als ze de komende 18 maanden geen Russisch gas meer zouden krijgen', zegt Richard Nourse. Hij denkt dat de bondgenoten van Europa niet in staat zullen zijn om op korte termijn te hulp te schieten.

Europa gegijzeld door Rusland

Volgens Nourse is het onmogelijk om genoeg LNG uit de VS te halen om de volledige afwezigheid van Russisch gas in het Europese gassysteem voor minstens twee of drie winters te compenseren. De LNG-export uit de VS en elders neemt weliswaar langzaam toe, maar het opvoeren van de LNG-handel vereist grote investeringen in ontgassingsinstallaties en LNG-importterminals, die pas na jaren operationeel worden.

Daardoor biedt LNG geen uitzicht op aanzienlijke verlichting op korte termijn. Nourse: "Maar ze (Europese landen) hebben ook energiezekerheid nodig, zodat ze niet gegijzeld worden door de Russische regering, die de hand op de gaskraan heeft en deze zo kan afsluiten."

Het is allemaal een schril contrast met nog maar een paar jaar geleden, toen Angela Merkel, de toenmalige Duitse bondskanselier, en de EU toenadering zocht tot Rusland. Het was een poging om de banden met Rusland aan te halen en op die manier goedkopere energie te krijgen. Dat is echter op spectaculaire wijze mislukt, waardoor Europa in een uiterst kwetsbare positie terecht is gekomen.

REPower EU

De toekomst van Europa's energiezekerheid is gestoeld op het REPower EU-plan. Het doel van dit plan is de EU ruim voor 2030 onafhankelijk te maken van Russische fossiele brandstoffen. Maar ook dat plan heeft zijn tekortkomingen.

Europa zal op korte termijn namelijk niet genoeg energie uit de VS kunnen halen om het REPower EU-plan goed te laten werken, zegt fondsbeheerder Mark Lacey. En de vrees bestaat dat Rusland energie nog meer als wapen kan gaan gebruiken en het gas naar Europa volledig kan afsluiten.

De samenleving moet kunnen beschikken over energie tegen een prijs die voor die samenleving op te brengen is", zegt Lacey. "Ik denk dat we zullen zien dat er stappen worden genomen om Russisch gas te vervangen door gas uit andere landen. Of het nu uit de VS komt, of uit het Midden-Oosten.

Maar Rusland blijft de belangrijkste leverancier. Dat komt doordat beleidsmakers het moeilijk vinden om deals te sluiten met andere energieleverende landen. Qatar eist bijvoorbeeld dat de EU langlopende LNG-overeenkomsten sluit als het meer gas wil.

Europese burgers, onder leiding van Duitsland, hebben zich daartegen verzet, vanwege de vrees dat deze contracten inhouden dat zij fossiele brandstoffen zullen moeten blijven invoeren, zelfs als Europa klimaatneutraal zou zijn.

Zelfs als Europese landen erin slagen alternatieve energiebronnen aan te boren, moeten er ook logistieke en infrastructurele problemen worden overwonnen. Europa is niet voldoende op elkaar "aangesloten" en daarom zegt Richard Nourse: "Er moet ook worden geïnvesteerd in de continentale infrastructuur, naast het vergroten van de volumes. Het is dus veel complexer dan gewoon de kranen openzetten en meer gas leveren.

Probleem is dat er geen snelle oplossingen zijn nu Europa van fossiele brandstoffen afstapt. Europa moet zijn invoer van pijpleidinggas en LNG verhogen, ten minste op middellange termijn.

Azië ook getroffen

De directe impact van de stopzetting van Nord Stream heeft de concurrentie voor de zeer beperkte LNG-transporten vergroot. Gezien de aard van de energiemarkten en de wanhoop van het Westen om zichzelf te bevoorraden, verandert de stormloop om het gat te dichten in een wereldwijde stormloop.

Voorals Aziatische landen maken zich daarover zorgen. Nutsbedrijven in Zuid-Korea en Japan zijn naar verluid bang dat Europa meer gas voor zichzelf zal vasthouden, nu de winter op het noordelijk halfrond nadert. Daardoor zullen de prijzen nog verder stijgen, omdat de hoogste bieder wint.

Tot 2020 was Europa een backstopmarkt voor energie die niemand anders wilde, maar nu is er een tekort, dus concurreren ze met Azië. De gasopslag in de EU ligt momenteel ongeveer rond de 64 procent. Dat is ver onder het gewenste niveau van 90 procent. En zolang Europa een tekort in de gasoplagen heeft, zullen de gebeurtenissen daar de LNG-prijzen in Azië blijven bepalen. Daardoor zijn de gasprijzen een belangrijke aanjager van de wereldwijde inflatie geworden.

Het effect van de stijgende prijzen wordt niet overal in Azië even sterk gevoeld. Landen met diepe zakken, zoals Japan en Zuid-Korea, hebben de reserves om de sterke prijsstijgingen op te vangen. Ontwikkelingslanden, vooral in Zuid-Azië, moeten alle zeilen bijzetten de energievoorziening op pijl te houden. En terwijl de strijd om energiezekerheid woedt, kunnen de gevolgen leiden tot oorlog op straat, zoals we al hebben zien gebeuren in Sri Lanka.

Ook de elektriciteitsprijzen stijgen

De huidige problemen hebben niet alleen te maken met gas. Alexander Monk is Portfolio Manager van Global Resource Equities, en volgens hem is energiezekerheid niet langer vanzelfsprekend. "We gebruiken allemaal meer elektriciteit dan ooit en we zullen er nog veel meer van nodig hebben, naarmate we vorderen met de overgang naar een schonere economie. De wereldwijde vraag naar elektriciteit is nu bijna 30.000 terawattuur. Er wordt voorspeld dat dit zal moeten stijgen tot maar liefst 130.000 terawattuur tegen 2050 als we onze netto-nuldoelstellingen willen halen."

"Technologieën zoals warmtepompen, elektrisch rijden en zonnepanelen om ze aan te drijven, zullen onmisbaar zijn voor een soepele overgang naar een elektrische wereld. Maar is onze infrastructuur klaar om al deze spannende nieuwe toepassingen te ondersteunen? Ik ben soms bang dat we nog niet ver genoeg zijn voor een volledige overgang", zegt Monk. '

Als bewoner van een flat zonder parkeergarage en zonder ruimte voor een laadstation, beseft Monk dat er nog allerlei obstakels zijn voor een soepele overgang naar een meer elektrische economie. "Openbare laadpalen en lokaal netbeheer zijn cruciaal om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen. En ook oplossingen voor energieopslag, zodat het net de toegenomen belasting aankan."

"Je kunt 100% groene energie hebben, maar daar heb je niets aan als er geen infrastructuur is om die goedkope, schone energie te gebruiken", vervolgt Monk. "Daarom zijn zaken als laadstations, maar ook de oplossingen voor netbeheer en energieopslag erachter nodig om ervoor te zorgen dat het net die toegenomen belasting aankan".

Monk noemt het Nederlandse bedrijf Alfen als voorbeeld van hoe dat kan worden vormgegeven. Alfen is een kleine onderneming die hoogwaardige AC-laadpunten en oplossingen voor smart grid-toepassingen en energieopslag levert. Monk: "De technologie van Alfen is de verbindende schakel voor het elektriciteitsnet van de toekomst. Vorig jaar installeerde Alfen wereldwijd meer dan 100.000 laadpunten. Dat is een toename van 100% in één jaar. Ook hielpen ze meer dan

200.000 huishoudens aan goedkope, schone stroom door nieuwe zonneparken op het net aan te sluiten.”

Bovenstaande tekst is gebaseerd op twee podcasts

- [Energy crisis special part one - tackling the rising cost of energy](#)
- [Energy crisis special part two - how do we ensure our energy security?](#)

EINDE

Perscontacten

Wim Heirbaut

Senior PR consultant
Befirm

Tel. : +32 (0)475 74 17 52

wim.heirbaut@bepublicgroup.be

Tânia Jerónimo Cabral

Head of Marketing Schroders Benelux bij
Schroders

Tel. : +31 (0)20 305 28 51

tania.jeronimo@schroders.com

Enkel voor vakmedia. De recentste persberichten van Schroders kunt u raadplegen op:
<http://ir.schroders.com/media>

Schroders plc

Schroders werd opgericht in 1804 en is een van de grootste onafhankelijke beleggingsondernemingen in Europa, met een beheerd vermogen van €871,3 miljard (stand per 31 december 2021). De oprichtersfamilie is nog steeds een belangrijke aandeelhouder en bezit ongeveer 48% van de stemgerechtigde aandelen. Al die jaren heeft Schroders sterke financiële resultaten weten te behalen. Het heeft een beurswaarde van circa £8 miljard en heeft meer dan 5700 mensen in dienst, verspreid over 37 locaties.

Schroders onderscheidt zich door een zeer gevarieerd bedrijfsmodel, zowel wat regio's, beleggingscategorieën als klantenkring betreft. De activiteiten zijn onderverdeeld in vijf gebieden: institutioneel, beleggingsfondsen, private assets, alternatieve beleggingen en wealth management. Dit maakt het mogelijk innovatieve producten en oplossingen aan te bieden, die zijn afgestemd op de behoeften van uiteenlopende klanten waaronder verzekeringsmaatschappijen, pensioenfondsen, staatsbeleggingsfondsen, universiteitsfondsen en stichtingen. Daarnaast werkt Schroders ook voor eindklanten, via de relatie met distributeurs, financieel adviseurs en online platforms. Schroders' wealth management activiteiten komen voort uit zijn strategische ambitie om klanten, groot en klein, te ondersteunen bij hun financiële planning en het beheer van hun vermogen.

Schroders heeft als doel zijn vermogensbeheeractiviteiten verder uit te breiden, nauwere relaties met eindklanten op te bouwen en de activiteiten in private assets en alternatieve beleggingen te intensiveren. Daarbij staat één doel voorop: uitstekende beleggingsresultaten voor de klanten behalen door actief beheer. Hun kapitaal wordt belegd in duurzame en toekomstgerichte ondernemingen om positieve veranderingen in de wereld te versnellen. De bedrijfsfilosofie van Schroders berust namelijk op de

overtuiging dat goede resultaten voor de klanten tot goede resultaten voor de aandeelhouders en alle andere stakeholders leiden.

Indien u regelmatige updates via e-mail wenst te ontvangen, kunt u zich online op www.schroders.com registreren voor onze nieuwsservice.

Belangrijke informatie

Deze informatie is een marketingboodschap.

Schroders aanvaardt geen aansprakelijkheid voor fouten in feiten of meningen.

Het materiaal is niet bedoeld en mag niet worden gebruikt als basis voor financieel, juridisch of fiscaal of beleggingsadvies.

De opvattingen en informatie in dit materiaal mogen niet worden gebruikt als basis voor individuele beleggingsbeslissingen en/of strategische beslissingen.

Resultaten uit het verleden vormen geen indicatie voor toekomstige resultaten en worden mogelijk niet herhaald.

De waarde van beleggingen en de inkomsten daaruit kunnen zowel dalen als stijgen en de mogelijkheid bestaat dat beleggers het oorspronkelijk ingelegde bedrag niet terugkrijgen. Door wisselkoersschommelingen kan de waarde van beleggingen zowel dalen als stijgen.

Dit document geeft de meningen en opvattingen van Schroders weer. Deze kunnen veranderen.

De meningen en opvattingen in dit document zijn die van de personen aan wie ze worden toegeschreven, en komen niet noodzakelijk overeen met de meningen die worden uitgedrukt of weerspiegeld in andere berichten, strategieën of fondsen van Schroders.

De vermelde informatie wordt betrouwbaar geacht, maar Schroders biedt geen garantie wat betreft de juistheid of volledigheid ervan.

Schroders is een verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot uw persoonsgegevens. In ons Privacybeleid, dat u kunt raadplegen op www.schroders.com/en/privacy-policy, vindt u informatie over de wijze waarop Schroders uw persoonsgegevens kan verwerken. Als u geen toegang hebt tot deze website, is ons Privacybeleid op aanvraag verkrijgbaar.

Ten behoeve van uw veiligheid kunnen telefoongesprekken worden opgenomen of beluisterd.

Uitgegeven door Schroder Investment Management (Europe) S.A., 5, rue Höhenhof, L-1736 Senningerberg, Luxemburg. Handelsregister Luxemburg: B 37.799.

Schroders staat onder toezicht van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) in België.